

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tost/46/2017
Identifikačné číslo spisu: 2017010041
Dátum vydania rozhodnutia: 28. decembra 2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2017010041.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. v trestnej veci proti vyžiadanej osobe T. O. pre zločin vraždy podľa § 75 rakúskeho Trestného zákona vo forme určenia na spáchanie (návodu) na trestný čin podľa § 12, druhý prípad rakúskeho Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 28. decembra 2017 v Bratislave, o sťažnosti vyžiadanej osoby proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 8. decembra 2017, sp. zn. 5Ntc/26/2017, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť vyžiadanej osoby T. O. sa zamieta.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 8. decembra 2017, sp. zn. 5Ntc/26/2017, vzal vyžiadanú osobu T. O., narodeného XX. B. XXXX, trvale bytom E., Y. č. X, prechodne bytom J., Z. XXX, štátneho občana Slovenskej republiky, do predbežnej väzby podľa § 15 ods. 2 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze (ďalej len „zákon o EZR“). V odôvodnení tohto uznesenia krajský súd uviedol, že má za to, že v predmetnej veci sú splnené podmienky ustanovenia § 15 ods. 1 zákon o EZR pre vzatie vyžiadanej osoby do predbežnej väzby, keďže vyžiadaná osoba T. O. je podľa označenia Prokuratúry Graz podozrivý zo spáchania závažného trestného činu. Pretože bol na jeho osobu vydaný európsky zatýkací rozkaz a bol zadržaný na území Slovenskej republiky, do doručenia originálu európskeho zatýkacieho rozkazu je potrebné zabezpečiť jeho prítomnosť na území Slovenskej republiky. Záverom krajský súd uviedol, že pri rozhodovaní o predbežnej väzbe nebol viazaný dôvodmi väzby podľa všeobecného predpisu o trestnom konaní. Proti citovanému uzneseniu (doručenému prokurátorke, vyžiadanej osobe T. O. i jeho obhajkyne dňa 8. decembra 2017) podal T. O. (ďalej len „sťažovateľ“) prostredníctvom obhajkyne dňa 11. decembra 2017 sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že už z miesta jeho zadržania (ktoré prebehlo na adrese jeho prechodného pobytu, kde sa zdržiava ako na mieste vhodnom z dôvodu bezbariérového prístupu, keďže je osobou ťažko zdravotne postihnutou, odkázanou na invalidný vozík) je zrejmé, že sa neskrýva na neznámom mieste a nemá žiadny záujem vyhýbať sa spravodlivosti. Orgány činné v trestnom konaní doposiaľ nijako relevantne nepreukázali, že by sa sťažovateľ nezdržoval na území Slovenskej republiky, neposkytoval im súčinnosť, nepreberal si podozrenia, či mal kriminálnu minulosť alebo by konal čokoľvek iné, čo by odôvodňovalo obavy z marenia konania a oprávňovalo orgány činné v trestnom konaní vyvodiť jednoznačný záver, že jediným spôsobom, ako zabezpečiť jeho prítomnosť na území Slovenskej

republiky, je obmedzenie jeho osobnej slobody vzatím do predbežnej väzby. I keď je pravdou, že pri rozhodovaní o predbežnej väzbe súd nie je viazaný dôvodmi väzby podľa všeobecného predpisu o trestnom konaní, sťažovateľ má za to, že súd má každý prípad posudzovať individuálne, s ohľadom na jeho špecifiká. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd v tomto prípade odôvodnil jeho vzatie do predbežnej väzby výlučne závažnosťou konania, z ktorého je podozrivý. Takéto posúdenie však vychádza zo záveru, že predmetný trestný čin spáchal, čo neguje jednu základných zásad trestného konania - zásadu prezumpcie nevinoty. Sťažovateľ sa nestotožnil ani s názorom krajského súdu, podľa ktorého jeho prítomnosť na území Slovenskej republiky do doručenia originálu európskeho zatýkacieho rozkazu s úradným prekladom je možné zabezpečiť jedine jeho vzatím do predbežnej väzby. Krajský súd sa nijako nezaoberal možnosťami uloženia primeraných opatrení alebo obmedzení na zabránenie zmarenia účelu konania vedeného rakúskymi orgánmi podľa všeobecného predpisu o trestnom konaní. Vzatie sťažovateľa do predbežnej väzby ho navyše môže zásadným spôsobom existenčne ohroziť, keďže mu nie je umožnené realizovať pravidelné platby v hotovosti pri preberaní dôchodkovej dávky na pošte. Na základe tohto môže prísť o bývanie, ako aj o prispôsobené motorové vozidlo, ktoré spláca, keďže žije sám a nemá tak na koho delegovať vysporiadanie svojich finančných záväzkov. Predmetné trestné konanie mu teda znemožní viesť riadny život a to bez relevantného uznania vinným. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie krajského súdu v celom rozsahu zrušil a prepustil ho na slobodu. Prokurátorka sa k sťažnosti do dňa konania neverejného zasadnutia nevyjadrila. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade uvedenej sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba včas, podľa § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce tomuto výroku a dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná. Z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že na sťažovateľa bol dňa 15. novembra 2017 vydaný európsky zatýkací rozkaz Prokuratúrou Graz, Rakúska republika pod sp. zn. 12 St107/16x, na účely trestného stíhania pre zločin vraždy podľa § 75 rakúskeho Trestného zákona, § 12, druhý prípad rakúskeho Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že I. M. K. a M. V. vedome a spoločným konaním ako bezprostrední páchatelia úmyselne zabili dňa 14. júla 2001 v obci A. W. Z. tak, že mu zasadili bodnú ranu nožom do chrbta a strelnú ranu do hlavy. II. E. K. vyzvala M. K. a M. V. v bližšie neurčenom čase pred dňom 14. júla 2001 k vykonaniu skutku uvedeného v bode I., pričom ich vyzvala, aby zavraždili poškodeného W. Z.. III. T. O. prispel v bližšie neurčenom čase pred dňom 14. júla 2001 ku skutku uvedenému v bode I. tak, že vydal M. K. a M. V. strelnú zbraň, poskytol im motorové vozidlo a vypracoval plán skutku. Za uvedený trestný čin je možné uložiť podľa rakúskeho trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní dvadsať rokov alebo doživotie. Uvedený trestný čin bol zároveň priradený k jednej z kategórií trestných činov uvedených v § 4 ods. 4 ZoEZR, a preto nebolo v zmysle § 4 ods. 3 ZoEZR potrebné skúmať jeho trestnosť podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. T. O. bol na základe uvedeného európskeho zatýkacieho rozkazu zadržaný v zmysle § 13 ods. 1 zákona o EZR dňa 6. decembra 2017 o 16.30 hod. vo J.. Prokurátorka Krajskej prokuratúry Trnava podala dňa 7. decembra 2017 na Krajský súd v Trnave podľa § 13 ods. 2 zákona o EZR návrh na jeho vzatie do predbežnej väzby. Sudca krajského súdu o predmetnom návrhu rozhodol po výsluchu sťažovateľa dňa 8. decembra 2017. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v predmetnej veci boli splnené všetky formálne podmienky na konanie o podanom návrhu na vzatie do predbežnej väzby, vrátane zachovania zákonných lehôt a rovnako tak boli splnené aj materiálne podmienky, t. j. existencia takých okolností, z ktorých vyplýva obava zo zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze v prípade, ak by sa toto viedlo voči vyžiadanej osobe na slobode (uznesenie najvyššieho súdu z 29. mája 2013, sp. zn. 6 Tost 17/2013, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 93, roč. 2014), na jej vzatie do predbežnej väzby v zmysle § 15 ods. 2 zákona o EZR. Vo vzťahu k výroku napadnutého uznesenia o vzatí do predbežnej väzby najvyšší súd uvádza, že európsky zatýkací rozkaz je v zmysle zákona o EZR založený na zásade vzájomného uznávania rozhodnutí medzi štátmi Európskej únie. Je to vyjadrenie určitej dôvery justičným orgánom členského štátu, že rozhodnutie orgánu iného členského štátu je vecne správne. Z ustanovenia článku 5 ods. 1 písm. c), písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a § 15 zákona o EZR vyplýva, že inštitút predbežnej väzby v konaní o európskom zatýkacom rozkaze má iný charakter, než väzba v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave prvej časti prvého až tretieho dielu Trestného poriadku (§ 71 - § 87 Tr. por.). To platí nielen o dôvodoch tejto väzby (§ 71 Tr. por.), ale aj o rozhodovaní o väzbe (§ 72, najmä ods. 2 Tr. por.). Napriek tomu, že aj predbežná väzba je

prostriedkom na zabezpečenie účasti vyžadanej osoby v konaní, tak v tomto konaní jej dôvody nie sú vymedzené tak striktne ako v ustanovení § 71 Tr. por. Osoba v konaní o predbežnej väzbe, vydávacej väzbe a o prípustnosti vydania do cudziny nemá postavenie obvineného. Účelom konania o vydanie do cudziny nie sú preto otázky viny alebo nevinu, ale len otázka, či sú splnené zákonné predpoklady na vzatie osoby do predbežnej väzby, vydávacej väzby a či je prípustné jej vydanie ako vyžadanej osoby. V takom konaní sa neskúma otázka prezumpcie nevinu, trestnosť činu a ani právo na obhajobu v rozsahu, ktorý je v konaní pred trestným súdom Slovenskej republiky obvinenej osobe ústavne zaručený. Nie je teda potrebné na základe doteraz zistených konkrétnych skutočností konštatovať obavu z úteku, ovplyvňovanie dokazovania alebo páchania trestnej činnosti v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), písm. b) alebo písm. c) Tr. por. Súd taktiež nepreskúmava dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý je osoba vyžiadaná, a správnosť právnej kvalifikácie tohto činu z hľadiska práva štátu pôvodu [z hľadiska právneho poriadku Slovenskej republiky naposledy uvedenú otázku skúma až pri rozhodovaní o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 22 ods. 3 - 5, a to v súvislostiach použitia § 23 zák. č. 154/2010 Z. z. (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 25. septembra 2017, sp. zn. 2 Tost 31/2017)]. Účelom inštitútu predbežnej väzby je zabezpečiť prítomnosť vyžadanej osoby na území Slovenskej republiky, pokiaľ nie je štátom pôvodu doručený a predložený originál európskeho zatýkacieho rozkazu - teda prioritne ide o zabránenie zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze. S uvedeným úzko súvisí aj námietka sťažovateľa týkajúca sa porušenia zásady prezumpcie nevinu jeho vzatím do predbežnej väzby. Krajský súd odôvodnil jeho vzatie do predbežnej väzby závažnosťou trestného činu, zo spáchania ktorého je podozrivý. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že s poukazom na charakter a závažnosť trestnej činnosti (za ktorú je možné v prípade dokázania viny uložiť sťažovateľovi vysoký trest, dokonca až trest odňatia slobody na doživotie), ktorej sa mal sťažovateľ dopustiť je obmedzenie jeho osobnej slobody predbežnou väzbou nevyhnutné na zabránenie zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze (keďže v opačnom prípade by sťažovateľ mohol mariť účel konania o európskom zatýkacom rozkaze tým, že by sa snažil vyhnúť vydaniu do krajiny, kde mu uloženie takéhoto vysokého trestu hrozí). Ak v konaní o väzbe podľa všeobecných predpisov (Trestný poriadok), kde sú podmienky na vzatie osoby do väzby vymedzené omnoho striktnejšie, môže byť dôvodom útekovvej väzby i samotná hrozba vysokým trestom, tak i v konaní podľa ZoEZR, pri omnoho „voľnejšej“ úprave podmienok vzatia do väzby, môže byť o to viac jedným zo signifikantov obavy z vyhýbania sa konaniu o európskom zatýkacom rozkaze tiež hrozba vysokým trestom. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že vyžiadaná osoba sa dlhšiu dobu zdržiava v mieste trvalého, resp. prechodného bydliska na území Slovenskej republiky. Práve úkony žiadajúceho štátu smerujúce k vykonaniu európskeho zatýkacieho rozkazu totiž môžu byť „spúšťačom“ reakcie vyžadanej osoby na trestné konanie v inom štáte, aby podnikla kroky, ktorými sa bude snažiť vyhnúť následkom tohto trestného konania - teda vykonaniu európskeho zatýkacieho rozkazu a následnému vydaniu do štátu pôvodu. Na tom nič nemení ani prípadný zdravotný hendikep vyžadanej osoby, pretože neurčitá námietka sťažovateľa ohľadom jeho zdravotného stavu (ktorú však bližšie neodôvodnil a tak sa najvyšší súd môže len domnievať, či má súvisieť s jeho invaliditou alebo s iným ochorením), taktiež nie je dôvodom na jeho nevzatie do predbežnej väzby. Okolnosti týkajúce sa zdravotného stavu sťažovateľa nie sú spôsobilé odôvodniť jeho prepustenie z väzby, keďže i osobe vo väzbe je v prípade potreby zabezpečovaná a poskytovaná riadna zdravotná starostlivosť (o čom svedčí aj skutočnosť, že sťažovateľ bol aktuálne premiestnený do Nemocnice pre obvinených a odsúdených a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Trenčín - č. l. 34 spisu). Najvyšší súd sa napokon zaoberal i otázkou, či nie je možné účel predbežnej väzby dosiahnuť i menej invazívnym spôsobom (najmä dohľadom probačného a mediačného úradníka), avšak vzhľadom na uvedené okolnosti by nebol takýto postup dostačujúci. Najvyšší súd však pripomína, že bude úlohou prokurátora pri predkladaní originálu európskeho zatýkacieho rozkazu spolu s jeho prekladom, ako i krajského súdu pri rozhodovaní o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, aby sa dôsledne zaoberali skutočnosťou, či nie je v danom prípade na území Slovenskej republiky trestné stíhanie premlčané, čo by mohlo byť dôvodom odmietnutia vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 23 ods. 1 písm. e) ZoEZR. Uvedenou skutočnosťou sa najvyšší súd totiž pri rozhodovaní o sťažnosti vyžadanej osoby aktuálne zaoberať nemohol, a to i s poukazom na konštantnú judikatúru (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Tost/10/2009), pretože riešenie tejto otázky je vyhradené časti konania o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť T. O. ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.